

# Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗ ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ “ΣΦΑΙΡΑ”

29/1/1916

**E**n την αναζητήσει των αιτίων της μεγάλης οικονομικής στενοχωρίας, η οποία παρήχθη εις τον τόπον ως εκ της υπερβολικής υψώσεως των τιμών όλων ανεξαιρέτως των χρειωδών του βίου, συνάδελφοι τίνες υπεστήριξαν την γνώμην ότι η κυριωτέρα αιτία του κακού πρέπει να αναζητηθή εις τους υπερόγκους ναύλους των ατμοπλοίων. Δια τούτο και δριμύτατα πλέγχθη ολόκληρος η ελληνική ναυτιλία και μέτρα διάφορα επροτάθησαν κατ' αυτής.

Προς διαφώτισιν της κοινής γνώμης επί του μεγίστου κοινωνικού ενδιαφέροντος ζητήματος τούτου, εθεωρήσαμεν οκόπιμον να ζητήσωμεν τας γνώμας αρμοδιωτάτου προσώπου, του τιμημένου μας ναυάρχου Κουντουριώτου, όστις ως υπουργός των Ναυτικών είνε επόπτης και του Εμπορικού Ναυτικού, ειπέρ τις και άλλος επομένως εις θέσιν να γνωρίζη αν και κατά πόσον η Ναυτιλία ευθύνεται διά την σημερινήν κατάστασιν.

Tas γνώμας του Ναυάρχου μας, διατυπωθείσας εν συνεντεύξει προς συνεργάτην της "Εοτίας", παραθέτομεν ευθύς κατωτέρω.

**Εις σχετικήν ερώτησιν αν ἐλαβε γνώσιν των διατυπωθεισών κατακρίσεων, εν αις και ότι η ναυτιλία είνε η κυριωτέρα αιτία της ακριβείας εις τον τόπον μας, ο Ναύαρχος απόντησε:**

"Τα εδιάβασα, δεν τα συμμερίζομαι όμως καθόλου. Τίποτε αδικώτερον ή να επιρρίπωνται εις ταύτην ή έκεινην την τάξιν των ελλήνων επαγγελματιών τα αίτια της μεγάλης πράγματι στενοχωρίας που υφιστάμεθα όλοι. Ο μεγάλος αἴτιος είναι ένας εναντίον του οποίου τίποτε το ριζικόν δεν δυνάμεθα να κάμωμεν. Είνε ο πόλεμος. Από ένα πόλεμον που ανεστάτωσεν όλον τον κόσμον, τι άλλο έπρεπε να περιμένωμεν παρά την μεγάλην διατάραξιν όλων των λαών; Ως πρώτην δε και άμεσον συνέπειαν την γενική ακριβείαν. Οταν μεγάλαι αγοραί τροφίμων και βιομηχανικών πριόντων ή εκλείσθησαν όλως διόλου εις το διεθνές εμπόριον ή περιώρισαν μεγάλως τα διαθέσιμα είδη, φυσικόν φαίνεται ότι αι απομείνασαι αγοραί προσφέρουν τα ιδικά των προϊόντα εις τιμάς ανωτέρας ή πριν. Οταν πάλιν σπουδαϊκόν μέρος του παγκοσμίου εμπορικού ναυτικού δεν λαμβάνη μέρος εις τας μεταφοράς, είτε διότι παρεμποδίζεται υπό των πολεμίων είτε διότι απασχολείται εις τας πολεμικάς μεταφοράς, τ' απομένοντα διαθέσιμα πλοία δια την εξυπηρέτησιν των καθημερινών αναγκών των διαφόρων λαών φυσικόν επίσης ήτο να υψώσουν την τιμήν της μεταφοράς, δηλαδή των ναύλων. Εις τον λόγον αυτόν αν προσθέσωμεν τας πολύ μεγαλειτέρας δαπάνας που χρειάζονται τα ατμόπλοια δια να κινηθούν σήμερον και τους πολλούς και σπουδαίους κινδύνους που διατρέχουν, εξηγούνται ακόμη περισσότερον οι υπέρογκοι ναύλοι".

**Αλλά δικαιολογούν τάχα, κύριε Ναύαρχε, όλοι αυτοί οι λόγοι όλον των υψωμόν των ναύλων;**

Πολλά μου σπείτε. Καθώς λέγουν οι σοφώτεροί μου εις αυτά τα πράγματα, τούτο είνε πρόβλημα που δεν καταρθώθη ακόμη να προσδιορισθή. Εγώ πιστοποιώ μόνον το φαινόμενον όπως το βλέπουν και οι σοφοί και οι απλοί. Τίποτε περισσότερον. Καθώς όμως εννόποσα, το εμπόριον εις τον καθορισμόν των τιμών δεν άγεται από τους πραγματικούς μόνον λόγους, αλλά και τους ψυχολογικούς. Οταν μπαίνω λοιπόν και η ψυχολογία εις το μέσον, φαντάζεσθε πόσον δυσπροσδιόριστα γίνονται τα πράγματα. Αλλά τι θέλετε να γενικεύωμεν το ζήτημα; Εκείνο που θέλετε, νομίζω, είνε η γνώμη μου, αν και κατά πόσον ευθύνεται η ελληνική ναυτιλία εις την οικονομικήν στενοχωρίαν που αισθάνεται ο τόπος. Επ' αυτού έχετε τη γνώμην μου, χωρίς καμίαν επιφύλαξιν. Οχι, η ελληνική ναυτιλία δεν συνετέλεσεν εις την στενοχωρον αυτήν κατάστασιν. Τουναντίον μάλιστα, ημπορώ να σας πω ότι και την ανεκούφισε κατά το δυνατόν.

**Εχετε δεδομένα, κύριε Ναύαρχε, επί των οποίων στηρίζετε την γνώμην αυτήν;**

Βεβαιότατα έχω. Η ελληνική ναυτιλία δεν παίζει και τόσον οπουδαίον ρόλον εις το παγκόσμιον μεταφορικόν εμπόριον. Το εμπορικόν ναυτικόν μας είνε μόλις το εν πεντηκοστόν του παγκοσμίου. Ουδέ μετεβλήθη με τον πόλεμον η αναλογία του αυτή, διότι, και αν διατελή εις απραξίαν το εμπορικόν ναυτικόν μερικών εμπολέμων κρατών και αν ετραβήθησαν από τας εμπορικάς μεταφοράς αρκετά άλλα πλοία, αγγαρευθέντα εις πολεμικάς ανάγκας, εξ άλλου και το ελληνικόν ναυτικόν, συνεπεία των πωλήσεων και των απωλειών τας οποίας υπέστη από την αρχής του πολέμου, είνε πολύ μικρότερον σήμερον ή όσον ήτο τότε. Πώς θέλετε λοιπόν η ελληνική ναυτιλία να ευθύνεται δια τον γενικόν υψωμόν των ναύλων δύων των πλοίων του κόσμου, τα οποία είνε πεντηκονταπλάσια εκείνης; Ή πθέλατε μόντη η ελληνική σημαία να εργάζεται φθινά εις όλας τας θάλασσας και όλαι αι άλλαι με υψηλούς ναύλους; Εάν λογικευθώμεν ολίγον, εάν δηλαδή ατενίσωμεν τα πράγματα ως εμφανίζονται εις όλον τον κόσμον, δεν θα παραξενευώμεθα με τα συμβαίνοντα, επομένως και δεν θα εκτρεπώμεθα εις αδίκους κρίσεις.

**Αλλά είπατε, κ. Ναύαρχε, και ότι ωφέλησε θετικώς η ναυτιλία μας την χώραν εις τα σημερινά περιστάσεις.**

Nαι, είνε και τούτο γεγονός. Δια να υπάρχουν ατμόπλοια ελληνικά, εξευρέθησαν όσα και οσά-κις εχρειάσθημεν δια να μεταφέρωμεν τα χρειώδη της χώρας εκ της αλλοδαπής. Θα επετυχάνετο τάχα τούτο εάν δεν υπήρχον; Ζήτημα είνε. Αλλά και εάν επετυχάνετο, θα επληρώναμεν τα υπό ξένην σημαίαν ατμόπλοια ασυγκρίτως περισσότερον ή όσον τα ιδικά μας. Αληθές είνε ότι εις τα δελτία των μεγάλων αγορών σημειούνται αύται ή εκείναι αι τιμαί ναύλων δια τας εξ Αγγλίας ή Αμερικής εις Ελλάδα μεταφοράς. Αι τιμαί αύται οφείλονται εις το γεγονός ότι από ταύτα προσφέρονται ελληνικά ατμόπλοια δια τα εν λόγω ταξίδια, εάν όμως δεν υπήρχον τα ελληνικά, δεν γνωρίζομεν υπό ποίους ναύλους θ' ανελάμβανον παρόμοια ταξιδία τα υπό ξένην σημαίαν πλοία. Και παρ' αυτάς δε τας υπερυψηλάς τιμάς, αβέβαιον θα ήτο πάντοτε εάν θα εξευρίσκοντο, εν τω δέοντι μάλιστα χρόνω, τα ξένα ατμόπλοια πρόθυμα. Δεν σταματά δ' έως εδώ η ευεργετική επίδρασις την οποίαν ασκεί δια τα καθ' ημάς πράγματα την ύπαρξις και μόντη επαρκών ελληνικών ατμόπλοιων. Κατόπιν συμφωνίας των εφοπλιστών μετά της επιτροπής, την οποίαν κατήρπισεν η Κυβέρνηση δια τας προμηθείας του σίτου, αναλαμβάνουν την μεταφοράν αυτού τα ελληνικά ατμόπλοια με ναύλων κατά 15% χαμηλότερον των τρεχόντων ναύλων. Είνε τούτο μικρόν; Εννοούμεν δε ακόμη καλλιτέρον την ευεργετικότητα της ελληνικής ναυτιλίας, εάν λάβωμεν ως είπα, υπ' όψιν πόσον υψηλότεροι θα ήσαν οι τρέχοντες ναύλοι, εάν δεν ήσαν τα ιδικά μας ατμόπλοια.

Πώς θέλετε λοιπόν να είμεθα ευχαριστημένοι με κάθε άλλην ελληνικήν βιομηχανίαν, όταν αγοράζωμεν τα προϊόντα της κατά 10 και 20 και 50% κάποτε ακριβώτερα ή όσον αγοράζομεν τα όμοια ή και καλλίτερα προϊόντα των ξένων βιομηχανιών, να δυσφοράμεν δε και να αγανακτώμεν και να επιτιθέμεθα κατά της ελληνικής ναυτιλίας, της βιομηχανίας δηλαδή εκείνης που οποία προσφέρει τας υπηρεσίας της εις την χώραν με την πολύ χαμηλότερας ή με όσα τας προσφέρει πάσα σύλληπτα ξένην σημαίαν ναυτιλία; Ένώ δηλαδή που ναυτιλία μας είναι η μόνη ελληνική βιομηχανία, εις την οποίαν οφείλει χάριτας η ελληνική κοινωνία, ξεσπαθώντας εναντίον της. Άλλα και άλλο ακόμη πρέπει να έχωμεν υπ' όψιν, εάν θέλωμεν να είμεθα δίκαιοι εις τας κρίσεις και επικρίσεις μας. Οταν εξετάζωμεν τούτον ή εκείνον τον κλάδον της εθνικής εργασίας πρέπον είναι να εξετάζωμεν και πώς ούτως παρήκαθη και πώς συντηρείται. Αν μας οφείλη δηλαδή τίποτε δια την γένεσιν και την συντήρησην του. Ε, μόνη πάλιν που ναυτιλία μας, εξ όλων των βιομηχανιών, παρήκαθη και λειτουργεί χωρίς να αξιώσῃ, ούτε και να αξιωθή να λάβη σιανδήποτε παρά του Κράτους συνδρομήν. Παρήκαθη και ανεπτύχθη εις περιωπήν τημάσαν την ελληνικήν ευφύτην και τόλμην και επί μεγίστω αγαθώ του Εθνους μονάχη της, χωρίς να στοιχίσην ούτε μίαν δραχμήν εις το Κράτος. Δια να μην αναφερθώμεν εις την ιστορίαν της ελληνικής ναυτιλίας, ενδοξοτέραν της οποίας καμμία σύλληπτη ναυτιλία δεν έχει να επιδείξη. Εάν εις την σημερινήν μας ναυτιλίαν αποβλέψωμεν παραπορύμεν, εάν είμεθα δίκαιοι και λογικοί, ότι δεν είναι μόνον σήμερον εις των σπουδαιοτέρων οικονομικών παραγόντων της χώρας, προορισμένος υπέρ πάντα σύλληπτη να συντελέσῃ εις την γενικήν ευημερίαν, αλλά και εξαιρετικήν σημασία εις τας κρισίμους εθνικάς περιστάσεις. Χωρίς την ναυτιλίαν δεν ηξεύρω πώς θα διεξήγοντο αι στρατιωτικά μας μεταφοράι κατά τους τελευταίους πολέμους. Χωρίς την ναυτιλίαν, δεν ημπορώ να ειπώ εις ποιόν σημείον θα έφθανεν από την εκρήξεως του ευρωπαϊκού πολέμου η δυσφορία του τόπου. Δι' αυτό δεν διστάζω να διακηρύξω ότι όλοι πρέπει να αποβλέψωμεν προς την ελληνικήν ναυτιλίαν ως προς μίαν των πολυτιμοτέρων δυνάμεων και όταν πρόκειται να ομιλήσωμεν περί αυτής, ακόμη και αν σφάλλεται, καθήκον μας είναι να ομιλώμεν μετά πολλής περιοκέψεως, μετ' αληθούς ευλαβείας.

Εν τούτοις διασύρομεν τον έλληνα εφοπλιστήν ως κακοποιόν. Ένώ είναι ο παντός σύλληπτου εργάτου αξιού τημής. Διότι είναι ο δημιουργός του πολυτιμοτάτου εθνικού οργάνου, το οποίον καλείται εμπορικόν ναυτικόν, έργον δε κατά τα 3/4 αυτού του έλληνος πλοιάρχου, προϊόν δηλαδή καθαρώς προοωπικής εργασίας. Είναι δε το ελληνικόν εμπορικόν ναυτικόν πάντοτε το αυτό. Το σημερινόν είναι τέκνον του προ αιώνος, όπερ πυτύχησε να συμβάλη ως συνέβαλεν εις τον ιερόν Αγώνα της απελευθερώσεως. Δεν σημαίνει εάν αλλάζουν τα πρόσωπα. Η ψυχή είναι αυτή. Η αιωνία ναυτική ψυχή του Έλληνος. Μεγαλόστομος και μεγαλουργός και εθνικωτάτη. Ας μη υβρίζωμεν λοιπόν ότι είναι αξιού της εθνικής τημής και ας μη διεγίρωμεν την κοινήν δυσμένειαν κατά παντός ότι είναι αξιού της εθνικής στοργής.

Αλλ' επλούτοσαν, λέγουν οι εφοπλισταί. Είναι θλιβερόν γεγονός από της εθνικής απόψεως ή είναι το φωτεινόν σημείον εις την γενικήν δυσπραγίαν; Τον πλούτον οι εφοπλισταί τον εσύναξαν εις την ξένην. Δια της τόλμης των, δια της θαυμαστής πρωτοβουλίας των κατώρθωσαν μόνοι εξ όλων των Ελλήνων, να παρουσιάσουν αξιού λόγου όργανον εκμεταλλεύσεως του διεθνούς πλούτου. Κατά το 90% και πλέον η μεγάλη ελληνική ναυτιλία, τα φορτηγά μας ατμόπλοια εργάζονται διά λογαριασμόν των ξένων λαών, παρά των οποίων αποκομίζουν τα μεγάλα ανταλλάγματα. Είναι τούτο επιζήμιον διά το Εθνος; Άλλα είναι τάχα λυπηρόν, εάν ακόμη όσα τη χώρα πληρώνει δια να μεταφέρει εκ της αλλοδαπής τα εφόδια που της χρειάζονται ή δια ν' αποστείλη εις την αλλοδαπήν τα προϊόντα που της περισσεύουν, είναι λυπηρόν εάν όσα λέγω πληρώντ προς τούτο τα πληρώνει εις Ελληνας πάλιν και όχι εις ξένους; Οταν μάλιστα πληρών δια τον σκοπόν αυτόν εις τους Έλληνας ολιγάτερα ή όσα θα επλήρωνεν εις τους ξένους, εάν δεν υπήρχον ελληνικά πλοιά;

Να διαφυλάσσεται λοιπόν ο εθνικός πλούτος εις χείρας των ημεδαπών και ν' αποκομίζεται υπό των πμετέρων πλούτος εκ της ξένης, δεν πρέπει να θεωρήται ως ευφρόσουνον εθνικόν γεγονός; Η να αριθμήν η χώρα μεταξύ των ιδίων τέκνων της και πολλούς πλουσίους και μάλιστα από τοιαύτης εργασίας πλούτησαντας, δεν είνε τι άξιον των ευχών όλων μας; Άλλ' εις παρόμοιον γεγονός ακριβώς δεν οφείλεται ότι το ελληνικόν έθνος ευρέθη με στόλον ολόκληρον, άμα πγέρθη κατά το 1821 και ότι χάρις εις τους πλουσίους εφοπλιστάς της εποχής εκείνης κατωρθώθη κατά μέγα μέρος η επί έπι και έπι συντήρησης του στόλου αυτού; Με άλλα λόγια, εις τα καράβια και εις τον πλούτον των εφοπλιστών δεν οφείλεται κατά ουσιώδες μέρος η εθνική ανεξαρτησία μας; Πώς θέλετε λοιπόν να θλιβώμεθα και όχι να υπερχαίρωμεν, διότι σήμερον έχομεν και στόλον εμπορικόν μέγαν και πλουσίους εφοπλιστάς; Δεν το αντίλαμβανόμεθα ότι και πλούτη ελληνικά είνε δύναμις εθνική;

**Δεν νομίζετε όμως, κύριε Ναύαρχε, ότι αφού τόσον ευημερεί η ναυτιλία μας, οφείλει να εισφέρει εις τα γενικά δημόσια Βάρη;**

Βεβαιότατα το νομίζω και βεβαιότατα θα γίνη αυτό. Ολοι οι Ελληνες πρέπει να εισφέρωμεν χάριν των γενικών αναγκών. Ολίγα οι ολίγα έχοντες και πολλά οι πολλά. Εκαστος αναλόγως των δυνάμεών του. Επειδή μάλιστα εκτάκτως μεγάλαι είνε αι ανάγκαι του Κράτους, μεγάλαι πρέπει να είνε και αι θυσίαι των πολιτών. Ιδίως δε εκένων, οι οποίοι εις τας περιστάσεις αυτάς πυτύχοσαν. Ποίοι τώρα είνε οι αφεληθέντες και εις ποίαν θα υποβληθή έκαστος εισφοράν, τούτο είνε ζήτημα το οποίον αποσχόλησε σοβαρώτατα την Κυβέρνησιν. Το ζήτημα, ως γνωρίζετε, είνε από τα λεπτότερα. Διότι δεν πρόκειται να πάρη το Κράτος όσα κι' όσα και από όποιον τύχην. Οι εφοπλισταί μας, παραδείγματος χάριν, προθυμότατα εδέχθησαν να υποβληθούν εις έκτακτον εισφοράν. Συνιστούν μόνον άκραν προσοχήν, διότι, ως λέγουν, αν πρέπει να ξυλευθή το δάσος ας ξυλευθή, προσοχή μόνον να ριζοτυπήθη, λαμβανομένου υπόψιν, ότι το ελληνικόν ναυτικόν είνε πράγματι δάσος νεόφυτον. Διότι, ως φρόνιμοι που είνε, προβλέπουν ότι αι ναυτιλιακά εργασίαι, μόλις τελειώσην πολεμική περίοδος με τα μεγάλα κέρδη, θα διεξάγωνται υπό διαφορετικά ή πριν συνθήκας πολύ δυσκολωτέρας. Κατά την διεθνή δε αυτή πάλην που γίνεται εν ειρήνην εις όλα τας θάλασσας του κόσμου, θα κρατηθούν οι ισχυρότεροι. Μιαλό οι δικοί μας εφοπλισταί έχουν για τη δουλειά τους με το παραπάνω. Αυτό δα τους έβγαλε και πολληκάρια έως τώρα που επολεμούσαν με δυνατωτέρους των. Θέλουν όμως να έχουν και υλικά δυνάμεις αρκετάς, δηλαδή κεφάλαια, διά να είνε η δουλειά τους σίγουρη. Ήσαν τυχεροί και τ' απέκτησαν κι' αυτά. Ζητούν μόνον να μη τα δεκατίσον το Κράτος, διότι τους χρείαζονται πάλιν για τη δουλειά τους, από την οποίαν εμμέσως και το Κράτος και το Έθνος πλείστα όσα κερδίζει αφελήματα.

Αυτήν την τακτικήν πράγματι πηρούν όλα τα κράτη απέναντι της ναυτιλίας των. Δεν την πιέζουν με φόρους. Πολλά μάλιστα και την υποστηρίζουν με παντοίας παροχάς. Άλλα και εξ αυτών των κρατών σήμερον μερικά, ευρεθέντα εις μεγάλας οικονομικάς ανάγκας, εκάλεσαν και την ναυτιλίαν των να εισφέρει εις τα γενικά Βάρη. Ανάλογος νομίζω, είνε και η θέσις της Ελλάδος. Ομολογώ ότι το Κράτος δεν έπραξεν έως τώρα υπέρ της ναυτιλίας το καθήκον του. Θα το πράξη όμως. Άλλα σήμερον τόσον επιτακτικά είνε αι εθνικάι ανάγκαι, ώστε κατ' ανάγκην θα ζητήσουν από τους εφοπλιστάς ανάλογον εισφοράν. Οι δε εφοπλισταί προθύμως, είμαι βέβαιος, θα στέρησουν εις αυτήν. Οι αξιούντες και ευλογώτατα, ως οι εφοπλισταί ότι αποτελούν επιλεκτον μερίδα του ελληνικού Έθνους θα επιζητήσουν και εις τας υπέρ του Εθνους θυσίας τιμητικωτάτην θέσιν.

(Σ.Σ. Τηρήθηκε η ορθογραφία του κειμένου).